

YU RADNIK

JAVNI LIST
TRIMESTRIEL EDITE PAR LA

C.G.T.

ZA JUGOSLOVENSKE RADNIKE U FRANCUSKOJ
POUR LES TRAVAILLEURS YOUGOSLAVES

U OVOM BROJU

SPECIJALNO

O STANOVANJU

N° 9 - Déc. 76 - Janv. 77 - 1 F

DIGNITÉ LIBERTÉ

éditorial

NAČI STAN ZA SEBE, ZA PORODICU

Ostaje i dalje, zbog rasističkih i nepravdnih stavova, osnovni problem stranih radnika.

U pogledu izgradnje stanova i domova i dočeka stranih radnika se napredovalo, ali zahvaljujući velikim delom novcu tih samih radnika.

Fond za Socijalne Akcije predstavlja pravu «kravu muzaru» za gradjevinska preduzeća ili udruženja koja se bave izgradnjom i rukovodjenjem domova, tranzitnih naselja, i stanova za strane radnike.

Medjutim doprinos koji plaća sam strani radnik da bi stanovao nije nadoknaden pravdnim kirijama.

Tako jedan Alžirac ili Jugosloven, čije je čet-

vore dece ostalo u domovini, gubi godišnje od dečijeg dodatka 12.000 franaka.

Taj novac ne samo da se koristi a da se strani radnik ne pita, već je ovaj primoran da plća duplu stanarinu u Francuskoj za sebe i u zemlji za svoju porodicu.

Ovo je navelo CGT da povede nacionalnu kampanju za rešavanje stambenog problema stranih radnika. Bilo da stanuju u HLM-u, domu za samce ili nameštenom hotelu, strani radnici ne treba još jednom da budu ti koji će najviše stegnuti kaiš.

Na sastancima po domovima CGT će predložiti stanarima projekt unutrašnjih propisa domova, i dodatak na stan stranim radnicima koji u njima stanuju.

Bitka za pristojne uslove stanovanja stranih radnika neodvojiva je od akcija vodjenih štrajkovima i demonstracijama miliona radnika 7 i 23 oktobra.

Ona će pobediti stezanje kaiša koj zahtevaj
Ona će pobediti stezanje kaiša koje zahteva

SOMMAIRE :

STRANA 1 :

Uvodnik

Pravo na stan

STRANA 2 :

Propisi

Dovodjenje porodice

STRANA 3 :

Domovi A.D.E.F.

Proterani radnici

Delegacija kod Dižua

STRANE 3 I 4 :

Specijalno o stanovanju

STRANA 6 :

Za sve radnike :

Intersindikala

— Mozambik

— Španija

STRANA 7 :

Kulturni život

Pisma čitalaca

STRANA 8 :

Novosti iz domovine

Srećna nova godina !

Sve najbolje u 1977

želi vam C.G.T.

PROPISI

L'IMPORTANCE DU LOGEMENT POUR LE REGROUPEMENT FAMILIAL

ZANAČAJ STANA KOD DOVODJENJA PORODICE

Uslovi

Jedino radnici iz zemalja ZET-a mogu slobodno dovesti članove svojih porodica. Za radnike drugih nacionalnosti namentnuti su uslovi propisima (1) : strani radnik mora regularno boraviti u Francuskoj najmanje godinu dana. Od njega se traži da ima stalni posao (ne treba da podnosi molbu radnik koji je trenutno nezaposlen). Osnovni uslov za dolazak porodice je stan : u momentu kada predaje molbu, strani radnik treba da bude u stanu koji je dovoljno velik za čitavu porodicu, ili da ima potvrdu da će takav stan dobiti do datuma kada stiže porodica.

Porodični stan mora da odgovara odredjenim normama : neophodan je minimum instalacija, a kvadratura stana mora da odgovara odredjenoj skali.

Koje formalnosti treba ispuniti ? Radnik najpre treba da popuni formular koji se zove « molba za dovođenje u Francusku strane porodice radnika » i da ga preda ili pošalje Pokrajinskoj direkciji (Direction Départementale de l'Action Sanitaire et Sociale). Pri tom radnik treba da pokaže :

- kartu boravka i kartu rada
- platnu listu ili potvrdu da radi
- porodičnu knjižicu ili izvod iz matične knjige rođenih za članove porodice
- priznanicu od kirije ili potvrdu da će dobiti stan (sa tačnom adresom)

Da bi se proverilo da li stan odgovara propisanim normama vrši se kontrola stana, u principu od strane ONI-a. U isto vreme DDASS vrši « socijalnu anketu », a prefektura « policijsku anketu »...

Ukoliko je molba za doseljavanje porodice prihvaćena radnik dobija pismeno obaveštenje. Tada treba da ONI-u uplati 375 frs i članovi njegove porodice dobijaju u mestu u kome žive poziv da se jave na kontrolni pregled. Putne troškove dolaska porodice u potpunosti plaća ONI.

Kada porodica stigne u Francusku radnik treba (u principu odmah) da dobije « pomoć za smeštaj » (prime d'installation). Ova pomoć uvedena je eksperimentalno, za period od godinu dana. Finansira je F.A.S. a njena visina zavisi od veličine stana. Obično iznosi tri mesečne kirije. Medjutim, pravo na ovu pomoć imaju samo oni radnici čija je plata niža od odredjenog plafona (3.000 F u oktobru 76).

Nekoliko primedbi

1. Državni sekretar je govorio da će pravo na dovođenje porodice biti dato svim stranim radnicima. Medjutim : — radnik treba sam da se snalazi da bi pronašao stan ; — vrši se nekoliko anketa (one se ne odnose samo na stan već i na porodičnu situaciju, razloge dovođenja porodice, platu radnika i njegovo « ponašanje »).

2. Pomoć za smeštaj finansira F.A.S. : obzirom da F.A.S. crpi svoj budžet u dečijim dodacima neisplaćenim deci koja su ostala u domovini radnika, još jednom su strani radnici ti koji sami finansiraju imigracionu politiku.

3. Cirkular od 9 jula 1976 insistira na brzem obavljanju procedure dovođenja porodice : treba zahtevati da se ti principi sprovedu u praksi.

**Nacionani konfederalni komitet
odlučio je da se zahteva :**

— nijedna plata ne sme biti
ispod

2.000 F

— 13° plata za sve

NORME KOJE STAN TREBA DA ISPUNJAVA DA BI SE MOGLA DOVESTI PORODICA

a) Stan treba da ima :

- tekuću vodu
- kanalizaciju
- WC (individualni u zasebnim kućama ili bar zajednički u kolektivnim zgradama)

● grejanje

b) Kvadratura stana treba da iznosi minimalno :

- za porodicu od dva člana bez dece ..... 15 m²
- za tri osobe ..... 35 m²
- za četiri ili pet osoba ..... 55 m²
- za šest osoba ..... 66 m²
- za sedam osoba ..... 75 m²
- za osam osoba i više ..... 86 m²

(Pažnja : da bi se ostvarilo pravo na « dodatak za stan » kvadratura stana mora biti veća od navedene (2 osobe 25 m² ; 3 osobe 42 m² itd...)

« Pour une négociation nationale »

ZA PREGOVORE NA NACIONALNOM NIVOU

Delegaciji CGT, koju je 5 oktobra 1976 god. predvodio René Lomet, gospodin Dižu je stavio na znanje da je spreman da brani slučaj 16 proteranih radnika, među kojima je i Musa Kanate.

...« Sada kada je došlo do promene vlade zadatak Državnog sekretara za imigraciju biće lakši... »

Dižu takodje predlaže da se stranim radnicima smeštenim u domove za samce odobri mesečna pomoć od 60 do 70 franaka i veli da će sindikati uskoro biti zastupljeni u administrativnim savetima Sonacotre i Adefa!...

Državni sekretar kaže da je isto tako spreman da podrži odobravanje neplaćenog odmora... ali poslodavci su ti koji odbijaju.

Spreman je i da reši problem dodeljivanja karata prioriteta trudnicama i popusta kod SNCF-a stranim radnicima. Sporost prethodne vlade omela ga je u tome.

Sama obećanja!

Mi smo ih toliko mnogo puta čuli da sada verujemo samo činjenicama.

Delegat CGT podvukao je nesigurnost situacije stranih radnika u Francuskoj: rasističke kampanje, vladine izjave, postupci Princa Poniatovskog i njegove policije čine od stranog radnika sumnjivo lice broj 1.

CGT ne dozvoljava da na optuženičkoj klupi kao krivci za ekonomsku krizu sede strani radnici, žrtve eksploatacije i stvaraoći bogatstava. Više bismo voleli da na tom mestu sretnemo fašističke grupe koje nekažnjeno deluju u « Simki » i « Sitroenu », a pre toga one kojima kriza koristi, razne Dasoe, petrolejske magnate i njima slične.

CGT neće tolerisati pasivnost vlade kada je reč o mešanju nekih konzulata u unutrašnja sindikalna pitanja ili hapšenju marokanskih aktivista kada dodju na domor u svoju zemlju.

Da li ćemo najzad dobiti odgovor na sva ta pitanja na sledećem sastanku Komisije M.O.E. nakon povratka Muse Konate i te prve pobede?

UVEK NOSILAC INICIJATIVA CGT BRANI 16 proteranih...

Ministar Unutrašnjih poslova upravo je predao Državnom savetu dokument kojim opravdava mere preduzete protiv Djemai Hedia, aktiviste CGT-a građevinarstva, protiv Sidoum Yayah-a i potvrđuju optužbe protiv Muse Konate aktiviste CGT-a vagon-lia.

Isti argumenti upotrebljeni su protiv trojice radnika proteranih u mesecu aprilu. : Ministar tvrdi da oni predstavljaju opasnost za javni red i da je shodno tome doneo odluku koju ne želi da opozove. Princ postavlja pred svršen čin najviše pravne instance Francuske i ne smatra za potrebno da objasni svoj potez.

Da li se kao motiv za proterivanje može uzeti to što neko učestvuje na pregovorima sa Sonacotrom ?

Da li se kao motiv za proterivanje može uzeti to što neko ima poverenje svojih drugova i što je izabran za delegata ?

Državni savet je odgovorio Musi Konate sledeće : « Vi niste počinili delikt koji zahteva da budete hitno proterani... »

Komisija za proterivanje pokrajine Seine St Denis je zatražila da Musa Konate uslovno ostane u Francuskoj.

Zbog toga Ministar nema drugog izlaza već da optuži Jean-a Boulanger-a, Sekretara Unije St Denis da suviše dobro brani proterane, da optuži Denis-a Laurent-a Pomoćnika predsednika opštine u Pjerfitu što proučava izveštaje koji su prvi put izneti pred Državni savet.

Gospodine Ministre unutrašnjih poslova, aktivisti CGT-a imaju tu čast da brane svoje drugove strane radnike !

A.D.E.F.

U borbi stanovnika samaćkih domova protiv previsokih kirija, loših uslova života, za slobodu organizovanja i odbrane, učestvuju takodje strani radnici smešteni u domovima ADEF-a, preduzeća koje pripada Udruženju poslodavaca građevinarstva i metalurgije.

Takav je slučaj i u Kreteju gde štrajk neplaćanja stanarina traje nekoliko meseci, mada su postignuta neka sentimentalna zadovoljenja štrajkača. Kažem sentimentalna, jer data obećanja nisu održana.

112 frižidera je postavljeno u domu, po jedan u sobi, ali stanari nastavljaju štrajk jer ADEF, u svom protokolarnom projektu, namerno zaboravlja obećanja koja su data usmeno :

— mogućnost kontrolisanja rukovodjenja domom od strane Stanarskog komiteta, i to ne samo u ovom domu, već u svim domovima ADEF-a.

— obećanje da će do kraja septembra svi rešoi biti zamenjeni

— mogućnost za sve stanare a ne samo za socijalne slučajeve, da zaostalu kiriju plate u roku od šest meseci, itd...

Potrebno je da se ne nacionalnom nivou što pre održe pregovori koji će obuhvatiti sva preduzeća koja rukovode domovima samaca.

CGT je ne to spreman. Dodatak za stan mora biti odobren svim stanarima domova !

● TRANZITNO NASELJE

Stižemo u dvorište drugog tranzitnog naselja. Nekoliko montažnih zgrada, očigledno izvedenih zubom vremena, okruženo je blatnjavim terenom, gomilama otpadka i lokvama vode.

U razgovoru koji rukovodilac Lokalne unije CGT-a vodi sa stanarima jasno je da revolt onih koji ovde žive raste: «Znaš, trebalo bi porušiti bar one zgrade koje su prazne, Certifia ne sme tu nekog da smesti, bilo bi sramota».

Zgrade koje su stare petnaestak godina nemaju ni najosnovnijeg konfora, čak ni tuševu. Ustvari vlasti su ove barake podigli da bi se u njima stanari prilagodili modernom načinu života... ali pustimo sada to. Stanarine su visoke. Na 350 F kirije treba dodati troškove grejanja, neophodnog najvećim delom godine (oktobar 75-maj 76) zbog vlage i istrošenosti montažnog materijala posle petnaest godina. «Plaćam još 300 franaka svakog meseca» veli nam žena koja se vraća sa pijace.

Sem toga problemi su se umnožili nakon izgradnje autoputa, u kupovinu se može ići jedino zaobilaznim putem dugim nekoliko kilometara. Za prevoz dece u školu postoje školski autobusi, ali njihove majke u svakodnevnu nabavku moraju da idu pešice.

«Ima više meseci kako smo molbu za HLM, ali nema nikakvog odgovora, jedino nam predlažu da nas presele u neki od okrećenih stanova ovde...»

«Mi to nećemo», kažu nam stanari koji su u pravu. Oni se, kao i stanari u novim tranzitnim naseljima povezuju sa Lokalnom Unijom CGT-a i dogovaraju šta treba preduzeti.

Još jednom Dižuova obećanja teraju na razmišljanje.

● TRANZITNO NASELJE

Pre šest meseci stanari jednog tranzitnog naselja preseljeni su u nove zgrade na glavnom putu Port de Gennevilliers...

Ovo liči na početak neke zvanične izjave, no stanovnici novog tranzitnog naselja sigurno ne bi visoko celi ovaj komentar.

Kao u nekoj lošoj komediji, koja je ovde na žalost realnost, vlasti su postavile blještavi dekor: male gradjevine, živih boja razasute su pored puta, bez ikakve monotonije.

Medjutim realnost prevazilazi fikciju jer se pored ovog puta u neposrednoj blizini naselja nalaze još dva autoputa i jedna železnička pruga, verovatno zbog većeg standarda!... Ovde nije potrebna bodljukava žica, novo naselje je potpuno izolovano od ostalih kvartova Gennevilliers-a, svakako zahvaljujući bratskom gesut Prefektura Haute De Seine koja je predsedavala izgradnji naselja.

«Sve je ovde laše, iskreno ti kažem; hteli su da nas još više gurnu u blato».

Da ovakva izjava stanara nije neosnovana, procenite i sami: U naselju ima oko 350 dece. Škola podignuta na priznu je izgorela kao ništa. Prefekt Haut de Seine je cinično izjavio: «Imali smo sreće».

Naravno trgovine ne postoje, već robu prodaju trgovci sa kamionetima po cenama van svake konkurencije. Nema mogućnosti u naselju da se čovek bavi sportom ili da se odmori.

«Čak ni policajci neće da dodju kada ih zovemo, kažu nam-snadajte se sami».

Pisali smo Dižuu da bismo mu objasnili situaciju, rekao nam je da će njegova služba ispitati u čemu je stvar. Čekajući na to, plaćamo 470 F mesečno za stan od kartona. «Pogledaj samo prozore, pano od lesonita koji drži zavese služi kao zid, možeš zamisliti kakva je promaja u stanu. Pisao sam CETREFA-i i rekao da ću prestati da plaćam stanarinu ako ne poprave, nije vredelo. Moram da otpočnem...». Stanovnici naselja su izabrali četiri delegata, ali prefekt ne želi da ih primi. «Imamo utisak da nas ne poštuju dovoljno».

«U naselju se nalaze dva doma za samce sa po 300 ljudi. Tražili smo da podignu zid da ne bi uznemiravali naše žene, znaš, mi smo muslimani. Narugali su nam se».

Umesto da bude slika velikodušne Dižuoove politike 1976 godine, ovo naselje je optužba rasizma. Geta u kojima žive strani radnici danas su lepše obojena i opremljena od bidonvila, ali ostaju geta u kojima deca stranih radnika uče da su različita.

● UZ IVICU PRUGE

U vagonima iz nekog drugog vremena živi na stotine radnika. Zaposleni kod S.N.C.F.-a, radnici koji postavljaju železničku prugu izvršavaju zadatke neophodne za razvoj francuske ekonomije. Medjutim, uslovi u kojima oni žive nikako se ne menjaju (sem što se umesto na ugali po nekad greju na naftu). Vagoni u kojima stanuju jednako su zapušteni i prljavi.

Radnici koji podižu pruge stanuju po osmorica zajedno, a od francuskog naroda upoznali su jedino nadzornika radova.

Robovi modernog vremena, oni prekopavaju Francusku od severa do juga, od istoka do zapada da bi od ove zemlje videli jedino šljunak, šine i drvene pragove.

Zajedno sa sindikatom C.G.T. ovi radnici uspešli su da se izbore za uvodjenje kolektivne konvencije, plata po nacionalnoj lestvici i godišnji odmor od 90 dana. Svakodnevno vode borbu za bolje uslove stanovanja.

SIROKA AKCIJA ZA STANOVE STRANIH RADNIKA

Odlučivši da povede, izmedju ostalog, veliku akciju za rešavanje stambenih problema, IV Konferencija je odredila svim organizacijama CGT-a poredno važan cilj u borbi na pravo pristojnog života.

Stambeni problemi sadrže tragičnu stvarnost nemogućnosti življenja (i to do najsitnijih detalja), van radnog mesta.

a) u subotu 11 septembra u Parizu su tri alžirska radnika poginula u požaru jednog hotela, a 19 radnika je povredjeno. Ova nesreća je samo nastavak čitave serije požara u prenaseljenim hotelima gde ne nstoje osnovne mere predo-

strožnosti. Skandal «vertikalnih bidonvila» izbija na videlo u svoj svojoj tragičnosti i morbidnosti, otkrivajući naličje vladine politike u pogledu društvenih stanova.

b) Dampierre en Burly (45) je ruralni predeo u kome se gradi nuklearna centrala. Od 2000 radnika 1.500 su tranci. Njih 500 ili 600 stanuju gde stigne, često daleko od radnog mesta.

Predlozi koje je CGT izneo već 1974 godine ostali su bez odgovora vlasti i poslodavaca. CGT je zahtevao postavljanje sanitarnih instalacija, izgradnju kulturnih i sportskih objekata bez kojih radnici zaposleni na gradjevini ne mogu

voditi normalan radni, porodični, lični i društveni život.

c) Borba u domovima «Sonacotra» pokazuje da čak i onda kada izgleda da je osnovni problem krova nad glavom rešen ostaje otvoreno još more pitanja od suštinske važnosti za dostojanstveni ljudski život. Zbog toga su fašističke metode Poniatovskog protiv aktivista koji vode borbu za poštovanje najosnovnijih prava čoveka, kao što je pravo na status stanara i dobijanje dodatka na stan, još ogavnije.

Inicijativa preduzeta povodom IV Nacionalne konferencije pomoći će da se razviju akcije po preduzećima, gradilištima i gradovima.

● HOTEL ZA STRANCE

U poslednje vreme štampa sve češće beleži vesti o hotelima koji se pretvaraju u buktinje. Rešili smo da posetimo jednu porodicu jugoslovenskih radnika, u Parizu, izi Place des Fêtes. Ranije smo već videli portugalske drugove kako žive u sličnim uslovima pored katedrale u Limožu ili po drugim gradovima Francuske.

Teritoriju ove jugoslovenske porodice predstavljaju dve čisto okrećene sobice. Ne, nije ih gazda okrećio. Kada su došli ovde, sadašnji stanari zatelki su samo jedan rešo, slameni dušek i vlažne, prljave zidove. Ovde stanuju već četiri godine. To nije nimalo lako za dečaka koji je posle tri godine boravka u Francuskoj već uspeo da postane najbolji djak u svom razredu. Njegova majka primorena je da šije kod kuće.

Krajem nedelje donose joj haljine, pantalone... Sledeće subote je plate. Sve to «na crno».

Njen muž je stolar. Izdržavaju sedam «usta», tamo kod kuće, u Jugoslaviji...

«Šezdeset porodica koje ovde žive stanuju ovako kao i mi: bez wc-a u stanu, bez tople vode. Pre šest meseci ovde je bila stambena inspekcija».

«Nastojnik nam je naredio da na vrata zakačimo priznanice o kiriji na 180 F mesečno i zabranio da pokazuju potvrde koje nam izdaje na skoro 500 F mesečno, koliko ustvari plaćamo stanarinu...».

Inspekcija je zaključila da postoji ozbiljna opasnost od požara: instalacija gasa je trula i oštećena, električna instalacija sumnjiva, itd.

Posle toga na svaki sprat postavili su aparate za gašenje požara... Bolje predvideti stvari...

PRIMER KOJI TREBA SLEDITI

U «Renou» radnici mogu da se upišu na liste za dobijanje stana (to ne znači još dodeljivanje!) tek posle 4 godine rada u fabrici. Medjutim strani radnici koji žive ovde bez porodice mogu se na njih upisati tek posle 10 godina rada! Humane li mere! Da bi zaslužili da žive sa porodicom treba najpre da provedu deset godina odvojeno od nje! Ali zbog čega ovi propisi nisu uvek važeći u Renou i u drugim fabrikama?

Jedino se borbom nesto postiže! I to po sledećim pravilima: Prošle godine «Renou» je imao 500 praznih stanova. C.G.T. i C.E. mobilisali su radnike i zahtevali pravo na ove stanove: okupili su se, poslali delegaciju u direkciju, odštampali letke. Nekoliko meseci kasnije ostalo je još samo 176 slobodnih stanova. Borba se nastavlja, jer dok god postoji još jedan jedini prazan stan dok hiljade molbi ceka i taj jedan je mnogo!

U Francuskoj postoji više od milion i po praznih stanova, više od 250 000 samo u Parizu, dok najveći broj stranih radnika nema stana!

Strani radnici rade kao i francuski radnici: svojim radom ogromno su doprineli ekonomskom razvoju Francuske, pedesetih i šezdesetih godina, ali reakcionarne snage u Francuskoj pothranjuju diskriminaciju svake vrste i čak ohrabruju rasiste.

Od kada je Francusku zahvatila ekonomska kriza čitav jedan hor glasova divljački pokušava da prebaci svu odgovornost na strane radnike, koji su ustvari prve žrtve te krize: jedan francuski radnik bez posla nije prognojen, a stranac može da bude izbačen iz Francusko ako se nadje na birou za nezaposlene i ne uspe da pronadje novi posao.

Od svih vrsti diskriminacija, stambena diskriminacija je najizraženija. Jednak rad ne daje jednaka prava na stan. Organizmi

● SUTRA ĆE SVI IMATI STANOVE ?

«Kroz deset ili petnaest godina stambeni problem stranih radnika biće definitivno rešen».

Opo su reči gospodina Dižua, Državnog sekretara za imigraciju.

I pre njega su i drugi članovi vlade davali čudotvorna obećanja: Mišel Debre je 1964 godine trebalo da ukine bidonvile u roku od pet minuta, zatim je šaban Delmas, tada predsednik vlade, posle smrti afričkih radnika u Oberviljeu izjavio 1972 godine da će straćare u kojima žive strani radnici nestati već sutradan.

Danas, stvarnost je drugačija. Bidonvili još uvek nisu nestali i milion stranih radnika živi u neprihvatljivim stanovima. Desetine hiljada ih je po barakama raznih gradilista, po vagonima, po zapuštenim kućerinama.

U domovima su uslovi stanovanja pristojni, ali su zato stanarine i vojna disciplina nepodnošljivi (1).

za dodeljivanje stanova odvajaju samo jedan mali procenat na strane radnike; gradovi postavljaju granice u dodeljivanju stanova strancima; poslodavci ograničavaju davanje stanova zaklanjajući se iza 1 % učesća u izgradnji stanova za strance, vrše diskriminaciju prema strancima čije su porodice još u domovini; hoteli i privatni vlasnici stanova ponašaju se krajnje rasistički i odbijaju da izdaju stanove stranim radnicima.

Zbog toga stranci žive u bidonvilima, straćarama, napuštenim hotelima, u starim gradovima koji su pretvoreni u spavaonice, kasarne, podruma kojima se daje naziv «dom»... Čak i novi domovi koje su platili sami strani radnici novcem koji im je skandalozno ukinut od dečijih dodataka koje šalju deci u svojoj zemlji, imaju greške u gradnji, surove unutrašnje propise, autoritativno ponašanje direktora i njihov rasizam, tako da strani radnici moraju da se bore unutar tih domova kao što to upravo čine u pedesetak «fuajea» već 21 mesec.

Vladini odgovori suprotstavljaju se pravednim zahtevima stranih radnika. Iz Francuske se izbacuju nasumice učesnici akcija po domovima, pišu se pisma prefektima u kojima im se kaže da ne treba da lako odobravaju pravo na stan na osnovu 1 % gazdinog učesća.

Nakon toga udara se u velika zvona odluka da svaki strani radnik koji ima posao godinu dana u Francuskoj i koji ima pristojan stan može da dovede članove svoje porodice. Koji ima pristojan stan... kao da ga je lako dobiti! Ono što je postignuto u Renou može biti ostvareno i drugde. Treba samo pročitati igru kontradikcija koju su vlada i patronat unapred spremili da bi otežali stranim radnicima dobijanje stana. Treba razotkriti demagogiju senzacionalističkih izjava Dižua koje se nikad ne ostvaruju u praksi.

Stan kao i plata, profesionalno usavršavanje kao sva ostala prava mogu se dobiti jedino ako se bori za njih.

NOVE MERE

Istina je da su preduzete nove mere u pogledu dovodjenja članova porodice stranih radnika, uvedene novčane pomoći za njihov smeštaj, sama koju poslodavci daju od ukupnih plata zaposlenih za izgradnju stanova za strane radnike povećana na 0,2 %.

Ali, stvarnost je drugačija.

U Francuskoj živi 925.000 stranih radnika bez porodice. Zah nji postoji svega 170.000 kreveta u 700 ili 800 domova za samce. Od 1972 godine do danas ostvarivano je samo po 20.000 kreveta godišnje, dok je u 1973, 1973 i 1974 u Francusku ušlo 337.000 radnika «samaca».

Propisi koji određuju pravo na dovodjenje porodice su olakšani, ali samo teorijski, jer mali broj stranih radnika uspeva da pronadje pristojan stan sa razumnom kirijom, i stekne pravo da dovede svoju porodicu.

Što se pak tiče «pomoći za useljavanje», trebalo je da ona počne da se dodeljuje u julu mesecu 1976 godine porodicama koje dolaze u Francusku i da iznosi oko 1.000 franaka (za stan od 55 m² u Parizu i okolini). Isplaćivanje ove pomoći ograničeno je na jednu godinu.

— Jos jednom Fond za socijalnu akciju finansira ovu pomoć, dakle sami strani radnici. Skandal je utoliko veći što nijedna porodica do sada nije dobila ovu pomoć iako je u tu svrhu FAS isplatio subvencije ONI-u.

Taksa od 0,2 % donela je 600 miliona franaka u 1976 godini. Koliko li je ukupno donela od dana kada je uvedena? Za šta su te sume upotrebljene?

Znamo da je do 31 decembra 1975 ovim doprinosom poslodavaca bilo obezbeđeno samo 3.250 stanova HLM, izgrađeno 150 stanova i još 1.031 drugih i popravljeno 1.390 stanova. Iako zakon predviđa konsultovanje sa Komitetima preduzeća, poslodavci to ne čine, već rade kako oni hoće.

Vlada sa svoje strane isključuje sindikalne organizacije iz Nacionalnih i Pokrajinskih komisija za stambena pitanja stranih radnika u kojima se donose odluke, odbija dodeljivanje pomoći na stan i razvija mrežu političko-policijske kontrole stranih radnika.

PROVETRAVANJE STANA — PITANJE ŽIVOTA

Svako zna da jedna prostorija mora biti svakodnevno provetravana iz higijenskih razloga.

Ali, da li ste mislili ikada da neprovetrenost sobe može izazvati čak i smrt. To je slučaj sa prostorijama u kojima postoji grejanje na ugali ili na drva; tada treba obavezno ostaviti otvoren prozor ili vrata, inače može doći do gušenja.

STANARI VISOKIH ZGRADA PAZITE NA DECU.

U visokim zgradama HLM-a mnoga deca nisu naviknuta da žive u stanovima na spratu.

Da bi se izbegle teške nesreće potrebno je da roditelji postavie mreže na ograde balkona, da se osiguraju da dete ne može otvoriti prozor ili vrata.

Pad sa više metara visine može biti smrtonosan ili izazvati teške posledice. Mislite na to.

DODATAK NA STAN

Dodatak na stan (allocation logement) isplaćuje se stranim radnicima koji u Francuskoj žive sa porodicom. Ova pomoć zavisi od plate i od visine stanarine.

Medjutim, dodatak na stan nije predviđen za porodicu radnika koja je ostala u domovini, ni za samog radnika koji za vreme svog boravka u Francuskoj mora da nadje još jedan stan.

C.G.T. zahteva da se stranim radnicima koji žive sami u Francuskoj isplati dodatak na stan.

UDRUŽENJE STANARA

Isto kao u fabrici ili na gradilištu radnici mogu često doći u sukob sa gazdom:

— zbog suviše visoke stanarine

— zbog oga što gazda ne izvršava potrebne opravke

— zbog previše visokih i neopravdanih taksi (charges) itd...

U tom slučaju obratite se za pomoć Udruženju stanara:

La Confédération Nationale des Locataires
9, rue Monthéro - 75012 Paris

Kongres svih portugalskih sindikata priprema se u teškim uslovima.

Intersindikala, koja je u vreme fašizma polulegalno i ilegalno vodila zadivljujuću akciju, pojavila se već 25. aprila kao organizovana snaga koja brani interese portugalskih radnika.

19. maja 1974. milion radnika se okupilo u Lisabonu na poziv Intersindikale. 14. tog januara 1975. skup koji je Intersindikala organizovala okupio je 500.000 radnika koji su tražili jedinstvenu sindikalnu centralu.

Danas se u okviru priprema Kongresa koji će se održati u januaru 1977. sindikati koji okupljaju više od 80% svih sindikalizovanih radnika izjašnjavaju za jedinstvenu centralu. Direkcije nekoliko preostalih sindikata (onih za «otvoreno pismo») su sve izolovanije, kako zbog stotina skupova koji se organizuju na inicijativu onih koji su za jedinstveni sindikat, tako i zbog zahteva svojih vlastitih članova, koji traže napuštanje grupe sindikata «otvorenog pisma» i prilazak sindikalnom pokretu koji je za ujedinjenje.

Već od 25. aprila neke političke

partije su se zbog svog antikomunizma suprotstavile jedinstvu radnika, pod izgovorom da radnici treba da sačuvaju mogućnost izbora sindikata kome će se priključiti.

Danas, prva odluka vlade (protivustvana) je bila da poništi zakon o jedinstvenom sindikatu. Radnici pri tome nisu konsultovani kao što to zahteva Ustav odluka koja je otvorila vrata stvaranju novih sindikalnih centrala doneta je protiv njihov volje.

Jasno je da pod izgovorom da radnici treba sami da izaberu sindikat kome će prići, poslodavci i vlada pokušavaju da podele radničku klasu u više sindikata da bi mogli lakše da ih podvrgnu kapitalističkoj eksploataciji. «Zavadi pa vlada!»

Pa ipak jedinstveni sindikalni pokret u Portugalu stalno jača. Napadi reakcije imaju suprotan efekat od očekivanog. Portugalski radnici znaju iz iskustva, prošlog i sadašnjeg, da svoje interese mogu braniti samo ako su jedinstveni.

Francuski radnici znaju da su njihovi portugalski drugovi u pravu. Znaju koliko je sindikalna podela koštala i košta još uvek francusku

PRIPREME ZA KONGRES SVIH PORTUGALSKIH SINDIKATA

radničku klasu. Znaju kakvo zlo nanose sindikalne centrale koje, umesto da se bore protiv poslodavaca i vlasti sa klasnih osnova, saradjuju sa njima pokušavajući da navedu radnike da saradjuju sa patronima koji ih eksploatišu i čiji su interesi suprotni njihovim. Znaju da se, da bi najzad došao kraj klasnoj kolaboraciji, eksploataciji čoveka po čoveku, da bi najzad nacionalno bogatstvo služilo radnicima i njihovim porodicama i čitavom narodu, CGT svim svojim snagama bori za ujedinjenje sindikalnog pokreta, sa klasnih pozicija. Francuski radnici žele da se portugalski radnici ujedine i tako brane svoje interese, jer razdvojenost radničke klase služi samo interesima poslodavaca i vlasti.

Portugalski radnici dobro znaju da je jedini cilj patrona i vlasti da ih podele i oslabe i tako pripreme teren za pobedu kapitalizma, ukidanje agrarne reforme (zahvaljujući kojoj nema nezaposlenosti u Alentehu) i svih tekovina koje je 25. april doneo radnicima i njihovim porodicama.

● Nanet udarac neokolonijalizmu i imperijalizmu

Pred borbom afričkih naroda za nezavisnost imperijalizam je često nalazio sredstva da u novim nezavisnim državama postavi na vlast ljude u koje je imao poverenja. To znači da se imperijalizam pobrinuo da nastavi sa pljačkanjem bogatstava tih naroda (a to je neokolonijalizam). Medjutim, afrički narodi počinju da govore. Ne neokolonijalizmu: zahtevaju potpunu političku i ekonomsku nezavisnost. Oni sa punim pravom hoće da raspolažu svojim nacionalnim bogatstvom. To se već desilo sa Alžirom, Gvinejom, Kongom, Madagaskarom itd... No, sa krajem portugalskog kolonijalizma došlo je do daljeg jačanja ovih pokreta. Angola, Mozambik, Gvineja Bisau, odabrali su za razliku od kapitalističkog puta izgradnje, onaj koji će ukinuti eksploataciju čoveka po čoveku.

Ovakve stanje izmenilo je umnogome odnos snaga u ovom delu sveta. Borba naroda južne Afrike, ohrabrena nastalom situacijom, dobila je nove dimenzije. Ovi narodi danas mogu da računaju na podršku Angole i Mozambika ali i drugih naroda koji su izabrali socijalistički način razvoja. To je razlog zbog koga je imperijalizam, uz pomoć svojih marioneta FNLA i UNITA i tlačiteljskih režima Zaira i Južne Afrike pokušao da slomi borbu angolskog naroda i njegove avangarde, MPLA. Kaou Angoli i drugde će imperijalizam i neokolonijalizam biti pobedjeni. Afrički narodi umeće da se izbere za svoju slobodu, dostojanstvo i dobrobit.

● ŠPANIJA : GENERALNI ŠTRAJK 12 NOVEMBRA 1976

Tri demokratske sindikalne organizacije: Radničke komisije, Generalna unija radnika i Sindikalna unija radnika okupljene pod «Koordinacijom sindikalnih organizacija» objavile su generalni štrajk 12. novembra 1976.

Radi se o generalnom štrajku:

— protiv zamrzavanja plata, nezaposlenosti, otpuštanja i sindikalne reforme, za povećanje plata od 6.000 pezeta (420 frs), ukidanje zvaničnog sindikata, za poštovanje sindikalnih sloboda, za zagarantovan posao, za amnestiju.

U Madridu je stvaranjem «Platforme demokratskih organizacija» u kojoj su grupisane osnovne partije opozicije, savladana nova etapa u povezivanju opozicionih snaga. Platforma predlaže mere koje bi omogućile Španiji da izađe iz političke, ekonomske i socijalne krize kroz koju prolazi.

Osnovne od tih mera su sledeće:

- Momentalno stvaranje demokratske vlade,
- Legalizovanje svih političkih partija i sindikalnih organizacija bez izuzetka,
- Priznavanje težnji ka autonomiji i formiranje autonomnih vlada Katalonije, Euzukadije i Galicije,
- Sažet ekonomski program za borbu protiv inflacije i nezaposlenosti.

le 12 novembre 1976, en Espagne

RICHARD DEMARCY

Pisac i reditelj, prikazao je svoje prethodne komade u Aubervilliers-u, Studentskom gradu i na festivalima u Nancy-u, Liège-u i Avignon-u.

Najupečatljiviji događaji revolucionarnog procesa u Portugalu, koje je proživio na licu mesta, inspirisali su ga da napiše četiri pozorišne basne, štampane na francuskom jeziku u izdanju « Christian

Bourgeois » i na portugalskom u izdanju « Edicao Centelha ».

Dve od ove četiri pozorišne basne autor je postavio na scenu u saradnji sa Tehresa Mota.

« Četiri vojnika i jedna harmonika » je komad postavljen 17 aprila 1976 u Kulturnom centru Lisabonske komune.

Predstava je sa velikim uspehom igrana šest meseci u Portugalu.

Ista ekipa glumaca, na poziv Jesenjeg festivala predstavljajući portugalsko jezičko područje (sa francuskim prevodom) u pozorištu « théâtre de la Commune d'Aubervilliers ».

**FRANCUSKI
I STRANI RADNICI
BUDITE ŠTO BROJNIJI
U C.G.T. U
ŠTO JACI U BORBI**

**NECEMO DOPUSPITI
DA DIRNU
U PRAVA SOCIJALNOG
OSIGURANJA :**

- NA ZDRAVLJE
- NA PORODICU
- NA PENZIJU

REAGUJMO SA C.G.T. OM

POZORIŠTE

« OGORČENI SELJACI »...

U POZORIŠTU « DE LA PLAINE »

Grupa pozorišnih profesionalaca ujedinila se i osnovala novo pozorište : « Le Chemin ». Njihova prva predstava « Istarija jedne pobune ili Praznik Fuente Oejuna » u režiji Jean-a Le Bonniec-a prikazuje se u « Théâtre de la Plaine », 73 Rue General Guillaumat, Paris 15°, od 1 oktobra. Radi se o adaptaciji komada Lope de Vega.

Da bi napisao ovaj komad Lope de Vega se poslužio događajima koji su se odigrali 1476 u jednom španskom seocetu gde su se seljaci pobunili protiv svog gazde.

Pet vekova kasnije, 1976 godine, Jean le Bonniec i Pierre Gondard pričaju nam istoriju ove pobune ističući radost koju to oslobađanje predstavlja.

Courrier des lecteurs

Lutter pour les salaires...

Boriti se za veće plate je dobro, ali da li je to i dovoljno ?

Radim u « Renou » i u Francuskoj sam od 1967 godine. Mi se borimo za veće plate, ali svaki put kada se izborimo za neku povišicu teraju nas da radimo mnogo više.

To onda nije nikakva povišica.

Da li bi trebalo da u isto vreme tražimo garanciju da se norme neće povećati ili da će zaposliti nove radnike ?

Milan
Renault Billancourt

Imaš pravo, sama povišica ne garantuje život radniku i njegovoj porodici.

Poslodavci pokušavaju da na sve načine oduzmu radnicima ono što su morali da im daju pod pritiskom sindikalne akcije.

Povećavaju norme, produžavaju radno vreme, smanjuju broj zaposlenih, žele da iskoriste maksimum.

Zbog toga CGT traži povratak na 40 h nedeljno, bez smanjenja plate, dva dana uzastopnog odmora svugde gde se to ne primenjuje, petu nedelju godišnjeg odmora, penziju sa 60 godina starosti itd...

Vlada i patronat koji su sada na vlasti ne uzimaju u obzir ove zahteve. Medjutim Zajednički program levice kaže koje će mere preduzeti da bi zadovoljio ove zahteve.

Zbog toga CGT podržava izmene koje predlaže Zajednički program.

PISMA ČITALACA

SEDMOG OKTOBRA NISAM UČESTVOVAO U ŠTRAJKU ZBOG TOGA ŠTO SAM STRANAC. U Francusku sam došao da radim. Borim se zajedno sa francuskim drugovima za plate, za bolje uslove rada. Ali, ovde se radilo o političkom štrajku protiv francuske vlade. Ja nemam ništa protiv francuske vlade, to nije moja stvar. Eto zbog čega sam ostao na mom radnom mestu.

Dragoslav M.
Berliet Venissieux

Mi imamo drugačije mišljenje o tom problemu.

Pošto smo mi štrajkovali 7 oktobra, dozvoli da ti objasnimo zbog čega.

Kada predsednik vlade najavi blokiranje plata na 6,5 % u 1977, kada odluči da poveća plaćanja doprinosa radnika za socijalno osiguranje, on vodi politiku koja odgovara poslodavcima.

Radnici ne treba da se boje politike, oni treba da kažu ko šta žele da bi se njihov život poboljšao. Povećanje plata omogućice porast potrošnje u Francuskoj. Veća potrošnja dovešće do stvaranja novih radnih mesta. Radnici imaju pravo da brane svoje interese bili oni Francuzi ili stranci. U njihovom interesu je da to čine zajednički.

Poslodavcima ide u prilog da podele radnike i da optuže sindikate da vode politiku onda kada oni brane prava SVIH, tražeći na primer SMIC od 2000 F za 174 radna sata.

— PREDSEDNIK FRANCUSKE REPUBLIKE U JUGOSLAVIJI

Predsenik Republike Francuske Valeri Žiskar d'Esten zvanično je posetio Jugoslaviju na poziv predsednika Tita. Bila je to prva poseta jednog šefa francuskog države Jugoslaviji.

Dvodnevni boravak Žiskara D'Estena u Jugoslaviji bio je, gotovo od prvog do poslednjeg časa, ispunjen veoma raznovrsnim programom u kome su susreti sa predsednikom Titom svakako zauzeli najznačajnije mesto. Prema obostranim ocenama, poseta predsednika Republike Francuske Žiskara D'Estena Jugoslaviji bila je veoma uspešna i izvanredno značajna za dalji razvoj prijateljske saradnje između dveju zemalja. Što se međunarodne saradnje tiče, razgovori su takodje pokazali da s obzirom na položaj dveju zemalja Jugoslavija i Francuska mogu

mnogo da doprinesu gradjenju mostova između razvijenih i zemalja u razvoju. U veoma iscrpnom zajedničkom saopštenju, koje je objavljeno u Beogradu, odvlači se uverenje predsednika Tita i Žiskara D'Estena da prijateljstvo naroda dveju zemalja koje proističe iz njihovih dugogodišnjih veza treba da jača i u buduće i da bude obogaćeno novim sadržajima.

U zajedničkom kominikeu se podvlači se uverenje predsednika država podrazumeva njihovo pravo na nezavisnost, uključujući pravo slobodnog izbora političkog i ekonomskog sistema i spoljne politike, kao i pravo da budu ili ne budu članice vojno-političkih saveza, pravo da izaberu nesvrstanost ili neutralnost. Iz suverene jednakosti država, ističe se u kominikeu, proističe neotudjivo

pravo svake od njih da učestvuje u uslovima potpune jednakosti, bez obzira na veličinu i nezavisno od pripadnosti nekoj političkoj grupaciji, u razmatranju i rešavanju međunarodnih problema koji zahtevaju u njene interese. Podstaknute zajedničkim idealima i inspirisane uzajamnim prijateljstvom i saradnjom, Jugoslavija i Francuska će usmeriti i u najvećoj mogućoj meri udruživati svoje napore u cilju poštovanja ovih i drugih principa.

Razgovori su se odvijali u duhu razumevanja, uzajamnog poštovanja i prijateljstva i doprineće još svestranijoj saradnji između Jugoslavije i Francuske, što je, kako se ističe u njihovom zajedničkom interesu i interesu mira bezbednosti i saradnje na našem kontinentu.

● KULTURNO INFORMATIVNI CENTAR SFRJ U PARIZU BOGAT SPEKTAR AKTIVNOSTI

Za jedva nešto više od dve godine svoga postojanja Jugoslovenski Kulturno-informativni centar u Parizu uspeo je da razvije veoma bogatu i plodnu aktivnost, kako prema francuskim građanima koje upoznaje sa kulturnom baštinom i ostvarenjima umetničkog i društvenog-političkog života SFRJ, tako i prema Jugoslovenima privremeno zaposlenim u Francuskoj.

Najpopularnija ostvarenja Centra su svakako organizovanja priredbi i gostovanja umetničkih trupa iz Jugoslavije. Tako je, između ostalog, Centar priredio Festival narodne muzike u Parizu, organizovao gostovanja mnogobrojnih pevača i glumaca iz domovine u niz gradova u kojima žive jugoslovenski radnici.

U ovoj pravoj « Jugoslovenskoj kući » održavaju se izložbe, večeri poezije, pozorišne predstave, itd. Pored filmskih projekcija u svojoj sali Kulturni centar SFRJ u Parizu organizuje prikazivanje jugoslovenskih igranih filmova u klubovima, domovima, fabrikama rade i žive jugoslovenski radnici.

Centar je organizovao u svo-

jim prostorijama konsultativnu nastavu za one Jugoslovene koji žele ovde da steknu diplomu saobraćajne, tehničke, upravne ili ugostiteljske škole.

Kulturno-informativni centar opremio je takodje biblioteke i diskoteke preko dvadeset pet klubova jugoslovenskih građana u Francuskoj, kao i biblioteke mnogih Fabričkih Komiteta i domova u kojima oni žive i rade. Svojim sugrađanima u Francuskoj Centar dostavlja štampu i informacije iz domovine, redovno za njih organizuje susrete sa dru-

tvenim, kulturnim i političkim radnicima iz zemlje, kao i skupove na kojima stručnjaci iz Jugoslavije odgovaraju na pitanja radnika vezana za probleme boravka u Francuskoj i obaveštavaju ih o širokom programu koji je Jugoslavija otpočela da realizuje u pogledu povratka svojih građana privremeno zaposlenih u inostranstvu.

Adresa Kulturno-informativnog centra SFRJ u Parizu je : Centre Culturel de la RSF de Yougoslavie, 10, rue du Colisée, 75008 Paris. Tél. 225-13-62 ili 225-13-63.

JUGOSLOVENSKI RADNICI U FRANCUSKOJ SVEČANO PROSLAVILI DAN REPUBLIKE 29 NOVEMBAR

I ove godine je Praznik Republike svečano i radosno proslavljen u svim mestima u Francuskoj u kojima žive jugoslovenski radnici. Po klubovima i udruženjima jugoslovenskih radnika organizavane su priredbe, sportski turniri, susreti sa zemljacima i narodna veselja.

Zahvaljujući Savezu klubova i udruženja jugoslovenskih radnika u Francuskoj, radnici u Sošou, Miluzu, Lionu i još pet drugih gradova imali su priliku da na svoj nacionalni praznik vide KUD « Djoka Pavlović », hor « Abrašević », pevača i glumca Dušana Jaksića i interpretatorku narodnih pesama Veru Ivković. CGT sindikat u « Renou » organizovao je u saradnji sa Savezom klubova veliku proslavu 29. Novembra. Jugosloveni zaposleni u ovoj fabrici, proveli su nezaboravno večer u društvu folklornih ansambla i pevača iz domovine.

Radujući se svom najvećem prazniku, roaendanu socijalističke Jugoslavije, Jugosloveni koji trenutno žive u Francuskoj pokazali su koliko su duboko vezani za svoju zemlju.

PRIPREMA EKONOMSKE POLITIKE ZA IDUCU GODINU

Pred Jugoslovenskom skupštinom nalazi se dokument o projektu ekonomske politike za iduću godinu, koji je vlada pripremila na osnovu brižljive analize sadašnjih privrednih tokova. Očigledno je da vlada ne predlaže neke radikalnije promene u toj politici jer je u pogledu glavnih ciljeva ona i ove godine donela zaista dobre rezultate.

Uravnotežen platni bilans, stopa inflacije ispod deset procenata i prilično dinamičan razvoj privredne aktivnosti u 1976 godini, svedoče o optimizmu s kojim se ulazi u novu godinu. Tome treba dodati dosta dugo očekivano, a sada dočekano oživljavanje investicija i prometa uopšte na domaćem tržištu.

GRADI SE HE

« BAJINA BASTA II »

Radnici beogradskog preduzeća « Partizanski put » u selu Zaovinama na Tari skrenuli su reku Rzav kroz odvodni tunel dug 300 metara. Time su stvoreni uslovi za početak izgradnje betonske zadržane za veliko jezero koje će služiti za pokretanje turbina revirzibilne hidrocentrale « Bajina Basta II ». Betonska brana će biti visoka 130 metara i omogućice da se u novom jezeru akumulira 180 miliona kubnih metara vode. Kada 1979 godine bude izgrađena, ova elektrana će proizvoditi milijardu i 100 miliona kilovat-časova električne energije godišnje.

Vrednost gradjevinskih radova u inostranstvu za blizu 700 miliona dolara

Prema podacima statističara, jugoslovenski gradjevinari su prošle godine izveli radova u inostranstvu u vrednosti od 693,4 miliona dolara, odnosno 26 odsto veše nego prethodne godine. U zemljama u razvoju ostvareno je preko 62 odsto vrednosti, u socijalističkim zemljama 16 odsto, a u industrijski razvijenim zemljama Zapada oko 22 odsto. Gradjevinarske organizacije i njihovi kooperanti su prošle godine postigli značajno povećanje radova u zemljama u razvoju i to za oko 57 odsto, dok je u socijalističkim zemljama zabeležen rast za oko 2 odsto, a u industrijski razvijenim zemljama Zapada obim radova je manji za blizu 10 odsto.

U 1976 godini, kako se očekuje, vrednost gradjevinskih radova jugoslovenskih graditelja u inostranstvu dostići će 750 miliona dolara.